

**БИБЛИОТЕКИ
ЗА УСТОЙЧИВО
БЪДЕЩЕ**

**МАНИФЕСТ
ЗА ЕВРОПЕЙСКИТЕ
ИЗБОРИ
ПРЕЗ 2024**

1

БИБЛИОТЕКИТЕ ГАРАНТИРАТ ДОСТЪП

Позволете на библиотеките да предоставят на всеки достъп до култура и образование, за да могат да осигурят Европа на правата

Библиотеките са врати към знание и информация, от класическата литература до най-новите проучвания. За много европейци те наистина са най-близката културна инфраструктура, предоставяща пространство за вдъхновение, чувство на безопасност и презареждане. Най-важното е, че те изпълняват основното човешко право на участие в културния живот на общността.

Освен това те са ключови играчи в областта на неформалното образование, като предлагат на различни групи от нашето общество умения в областта на цифровите технологии, грамотността и медиите. Благодарение на дълбокото познаване на нуждите и културите на своите потребители те разработват програми, които реално променят живота на хората и им разкриват нови възможности.

В рамките на настоящия мандат споразумението за работния план на ЕС в областта на културата създаде възможност за по-нататъшно разбиране на тази роля и на начините, по които можем да я укрепим, на европейско равнище. Сега е моментът да постигнем резултати!

Затова призоваваме Европейският съюз да:

- Отдели финансови средства в програмите на ЕС за образование и култура за проекти, ангажиращи библиотеките
- Подкрепи и улесни обучението и взаимното обучение на библиотечните специалисти в целия ЕС и да подпомогне споделянето на портали и инструменти между библиотеките в различни държави членки
- Подсили библиотечните инфраструктури, включително цифровите, за да може всеки европейец да се възползва от добри библиотечни услуги

БИБЛИОТЕКИ ЗА УСТОЙЧИВО БЪДЕЩЕ

МАНИФЕСТ ЗА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗБОРИ 2024

2

БИБЛИОТЕКИТЕ СА В ОСНОВАТА НА ДЕМОКРАЦИЯТА

Позволете на библиотеките да разгърнат потенциала си като пространства за гражданско овластяване, за да дадат своя принос за демократична Европа

Вярваме, че библиотеките могат да дадат възможност на гражданите да създадат демократична, социално ангажирана и цифрово приобщаваща Европа. Освен че са места за индивидуално учене и културни развлечения (сами по себе си от съществено значение за демокрацията), те са ключови пространства за изграждане на общности и гражданска ангажираност. Работният план на ЕС за култура признава многостранната роля на библиотеките в изграждането на мостове.

Особено важна е ролята на библиотеките в насърчаването на достъпа до достоверна информация и уменията за нейното оценяване и разпознаване. В цяла Европа библиотеките отдавна участват активно в разработването на програми за общностите, но сега трябва да бъдат систематично включени в националните и европейски стратегии, за да се увеличи още повече техния принос.

Библиотеките са също така част от всяко по-широко усилие за осигуряване на по-добра информираност при вземането на решения в правителствата, парламентите и сред населението. С нарастването на значението на управлението на знанието като основа за устойчивост и иновации, Европа все повече ще се нуждае от библиотеки от всякакъв вид.

Затова призоваваме Европейският съюз да:

- Включи специални бюджетни редове в програмите за финансиране на ЕС в подкрепа на дейностите за ангажиране на гражданите в обществените библиотеки, както и за процесите на обучение и взаимно обучение на библиотечния персонал в целия ЕС
- Инициира допълнителни изследвания на дейностите за участие и ангажиране на гражданите в обществените библиотеки и да подчертаят необходимостта библиотеките да заемат централно място в стратегиите за достъп до достоверна информация
- Сътрудничи с обществени библиотеки за информиране на гражданите на ЕС по теми, свързани с политиката, включително демокрация, устойчивост и цифров преход

БИБЛИОТЕКИ ЗА УСТОЙЧИВО БЪДЕЩЕ

МАНИФЕСТ ЗА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗБОРИ 2024

3

БИБЛИОТЕКИТЕ СА ДВИГАТЕЛ НА ИНОВАЦИИТЕ

Дайте възможност на библиотеките да служат като гръбнак на приобщаващи и ефективни системи за отворена наука, за да могат да осигурят иновативна Европа

Европейският съюз вече е световен лидер в Отворената наука, като подкрепя развитието на инфраструктури и политики на институционално, национално и международно ниво, за да я превърне в реалност. Той жъне плодовете от гледна точка на темпото, качеството и обхвата на резултатите от научните изследвания.

През следващите години Европа може да продължи да укрепва изследователската си база не само като продължи отличната си работа в областта на научните изследвания, но и като гарантира, че по-широкият подход към законодателството и регулирането е в съответствие с това.

Библиотеките също така са лидери в използването на гражданската наука. В това има огромен потенциал за повишаване на грамотността и разбирането на науката сред обществеността, но също така и за провеждане на изследвания, които иначе не биха били възможни.

Затова призоваваме Европейският съюз да:

- Потвърди и засили съществуващия фокус върху Отворената наука, по-специално чрез мерки, които предлагат сигурност и яснота, като например вторични права за публикуване и запазване на права
- Утвърди научните изследвания като регулаторен принцип и гарантира, че по-широкото му действие, включително авторското право, процеса на оценка на въздействието и работата по отношение на конкуренцията и пазарите, допълва, а не подкопава това
- Осигури специална подкрепа за насърчаване и споделяне на ефективни практики в областта на гражданската наука и ролята на библиотеките в нейното осъществяване

БИБЛИОТЕКИ ЗА УСТОЙЧИВО БЪДЕЩЕ

МАНИФЕСТ ЗА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗБОРИ 2024

4

БИБЛИОТЕКИТЕ ПАЗЯТ ПАМЕТТА

Позволете на библиотеките да пазят и да дават достъп до нашето наследство, за да могат да осигурят една Европа, която е информирана и може да надгражда миналото си

Библиотеките са съществена част от инфраструктурата на Европа за поддържане на нейната памет и за осигуряване на възможност да се възползваме от нейните уроци и предимства в бъдеще. И все пак документалното наследство твърде често остава встрани при изследването на ролята и потенциала на наследството.

Вълнуващи инициативи като Нов европейски Баухаус трябва да отчитат това наследство, а международното лидерство на Европа в интегрирането на културата в по-широки политики за развитие трябва да бъде отразено в усилията за насърчаване на културния напредък, основан на библиотеките.

От решаващо значение е също така да продължим да инвестираме, за да гарантираме, че европейското наследство, в цялото му разнообразие, е достъпно за всички европейци и че за всички съществуват възможности да се възползват от това наследство и да го използват за стимулиране на по-нататъшното творчество.

Затова призоваваме Европейският съюз да:

- Гарантира, че програмите за култура следва да отчитат изцяло значението на документалното наследство и ангажираността с него, включително в подхода на ЕС към културата и устойчивото развитие
- Използва прегледа на Директивата за авторското право, за да проучи до каква степен се е разширил достъпът до произведения, които не се търгуват и да насърчава по-ефективен достъп
- Гарантира, че библиотеките са в състояние да придобиват и дават достъп до електронни книги чрез цифрово създадени или дигитализирани текстове

БИБЛИОТЕКИ ЗА УСТОЙЧИВО БЪДЕЩЕ

МАНИФЕСТ ЗА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗБОРИ 2024

5

БИБЛИОТЕКИТЕ ДВИЖАТ РАЗВИТИЕТО

Подкрепете библиотеките в страните партньори да се учат и да се развиват, така че да могат да осигурят един по-сигурен свят с по-силно европейско влияние.

Чрез своите външни партньорства и подкрепа за развитието Европейският съюз има възможност да осъществи промяна в световен мащаб. Работата с библиотечните системи и библиотеките в трети страни осигурява канал за ускоряване на приобщаването, иновациите и растежа по целия път към общностите, по-специално чрез използване на идеи и опит в собствените европейски библиотеки.

Европейският съюз също има значителен глас на международната сцена. ЕС вече е защитник на включването на културата като цел на развитието в контекста на ЕС и Г-20, а в хода на следващия Парламент и Комисия ще бъде ключов участник в разработването на Програмата за периода след 2030 г.

И накрая, работата на библиотеките се улеснява от подходящи правила за интелектуална собственост и др. Въпреки това твърде много държави не са имали възможност или подкрепа да актуализират правилата за цифровата ера и трансграничното сътрудничество остава сложно. Чрез работата си в Световната организация за интелектуална собственост и в търговските споразумения ЕС може да помогне на другите да наваксат изоставането си.

Затова призоваваме Европейският съюз да:

- Гарантира, че собствените му програми за подкрепа на развитието в други части на света използват в максимална степен библиотеките като инфраструктура за предоставяне на услуги
- Продължи да защитава необходимостта от цел за културата в програмата за развитие след 2030 г., както и значението на информираните и овластени общества
- Възприеме положителен подход към международната реформа на авторското право, за да могат библиотеките в световен мащаб да изпълняват своите задачи в рамките на страната и извън нея

БИБЛИОТЕКИ ЗА УСТОЙЧИВО БЪДЕЩЕ

МАНИФЕСТ ЗА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ИЗБОРИ 2024

KOHTAKTI

PL2030	Ilona Kish	ilona@pl2030.eu
EBLIDA	Mikkel Christoffersen	mikkel.christoffersen@eblida.org
IFLA	Stephen Wyber	stephen.wyber@ifla.org
NAPLE	Stuart Hamilton	shamilton@lgma.ie
LIBER	Martine Pronk	martine.pronk@libereurope.org

